



ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ



ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30
ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2023**

**ΕΡΓΟ «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 1.27
ΜW ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ»**

ΑΡ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ: ΛΕΥ/00181/2023

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου του 2018, και των τροποποιήσεών του, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΕΥ/00181/2023 και ημερομηνία 21 Μαρτίου 2023) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχής εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια παρουσίαση στις 25 Ιανουαρίου 2023 μετά από την ανάρτηση σχετικής ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα και στα γραφεία της Κοινότητας και την ανάρτηση προσχεδίου της ΜΕΕΠ στην ιστοσελίδα των μελετητών. Επίσης, πραγματοποιήθηκε δημόσια διαβούλευση στις 21 Απριλίου 2023, μετά από τη δημοσίευση ανακοίνωσης σε δύο εφημερίδες δημόσιας κυκλοφορίας δίνοντας την δυνατότητα στο κοινό να ενημερωθεί για το προτεινόμενο έργο και για την ΜΕΕΠ, και να εκφράσει τις απόψεις και τα σχόλιά του.

Στις 21 Νοεμβρίου 2023, το Τμήμα Περιβάλλοντος ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία για το προτεινόμενο έργο, τα οποία υποβλήθηκαν στις 27 Νοεμβρίου 2023. Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 5 Δεκεμβρίου 2023.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και τη ΜΕΕΠ ετοιμάστηκε η Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο αφορά φωτοβολταϊκό (φ/β) πάρκο δυναμικότητας 1.27 MW στην κοινότητα Σιά της επαρχίας Λευκωσίας. Η ηλεκτρική ενέργεια που θα παράγεται θα παρέχεται στο δίκτυο της ΑΗΚ. Η μέγιστη ετήσια ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που θα παράγεται κατά τη λειτουργία του έργου είναι 4,500MWh.

Το έργο προτείνεται να αναπτυχθεί στα τεμάχια με αριθμό 255, 528 και 529 Φ./Σχ. 39/48, τα οποία εμπίπτουν σε πολεοδομική ζώνη προστασίας Ζ1, λόγω εγγύτητας με τον αυτοκινητόδρομο Α1. Εντός του τεμαχίου με αριθμό 255 στο οποίο προτείνεται η ανάπτυξη του προτεινόμενου έργου υπάρχουν υφιστάμενες αναπτύξεις. Οι αναπτύξεις αφορούν αποθήκη/σπίτι γεωργού και επιμέρους εγκαταστάσεις, στις οποίες δε θα πραγματοποιηθούν οποιεσδήποτε εργασίες και θα παραμείνουν ως έχουν.

Ο κύριος εξοπλισμός και τα μηχανήματα που θα εγκατασταθούν στο πλαίσιο υλοποίησης του προτεινόμενου έργου είναι: τα φωτοβολταϊκά πλαίσια, οι βάσεις στήριξης, οι μετατροπείς (inverters), ο μετασχηματιστής, ο υποσταθμός της ΑΗΚ, εντός του προτεινόμενου έργου, και ο βοηθητικός εξοπλισμός που θα χρειαστεί να εγκατασταθεί. Πιο συγκεκριμένα, στο προτεινόμενο έργο θα εγκατασταθούν 2,128 φ/β πλαίσια δυναμικότητας 600 Wp. Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια που θα εγκατασταθούν στο προτεινόμενο έργο θα αποτελούνται από 110 μονοκρυσταλλικά κύτταρα (cells). Τα πλαίσια θα τοποθετηθούν σε συστοιχίες σταθερών βάσεων στήριξης υπό κλίση ~22° με νοτιοδυτικό προσανατολισμό. Σύμφωνα με τους μελετητές της ΜΕΕΠ, η σύνδεση του προτεινόμενου έργου με το δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου θα γίνει με επέκταση του δικτύου μέσης τάσης (11000 volts) και κατασκευή εναέριας/υπόγειας γραμμής παροχής.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος, το τεμάχιο δεν εμπίπτει σε σχέδιο αρδευόμενου ή ξηρικού αναδάσμου. Πρόσβαση στα τεμάχια επιτυγχάνεται μέσω εγγεγραμμένου χωματόδρομου.

Η σημερινή χρήση γης στην ΑΠΜ είναι η καλλιέργεια σιτηρών, ενώ στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (ΕΠΜ) εντοπίζονται καλλιέργειες σιτηρών, δεντροκαλλιέργειες, γεωργικές αποθήκες και κάποιες μεμονωμένες κατοικίες. Η πλησιέστερη κατοικία εντοπίζεται σε απόσταση 115 μέτρα προς τα ανατολικά, σε άμεση εγγύτητα με τα υπό μελέτη τεμάχια, στα δυτικά, υφίσταται γεωργική αποθήκη.

Οι πλησιέστερες περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην ΑΠΜ είναι ο ΤΚΣ «Ποταμός Παναγιάς Σταζούσας» (CY6000007), σε απόσταση ~3,2 km προς τα νοτιοανατολικά, και η ΕΖΔ «Δάσος Σταυροβουνίου» (CY6000004), σε απόσταση ~4,5 km προς τα νότια. Ο πλησιέστερος διάδρομος διέλευσης άγριων αποδημητικών πτηνών βρίσκεται σε απόσταση 3,1 km προς τα ανατολικά.

Όσον αφορά τη χλωρίδα της ΑΠΜ, το μεγαλύτερο μέρος του χώρου ανάπτυξης αποτελείται από καλλιέργειες σιτηρών. Κατά μήκος του ανατολικού συνόρου του χώρου ανάπτυξης εντοπίζονται έξι δέντρα του είδους *Olea europea* (ελιά) και τέσσερα δέντρα είδους *Crataegus azarolus L.* (Μοσφιλιά). Εντός των τεμαχίων ανάπτυξης δεν εντοπίστηκαν είδη χλωρίδας του Κόκκινου Βιβλίου.

Όσον αφορά τα είδη πανίδας, εκτελέστηκαν συνολικά οκτώ (8) επιτόπιες καταγραφές πτηνοπανίδας, μεταξύ 17 Φεβρουαρίου και 10 Μαρτίου, σύμφωνα με τον οδηγό της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας. Στις καταγραφές εντοπίστηκαν, συνολικά, 23 είδη πτηνών, εκ των οποίων ένα (1) ανήκει στο Παράρτημα 1 και επτά (7) ανήκουν στο Παράρτημα 2 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Στην ΑΠΜ δεν εντοπίστηκαν φωλιές ειδών πτηνοπανίδας.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Πιο κάτω αναφέρονται οι κύριες δυνητικές επιπτώσεις που καταγράφηκαν στην ΜΕΕΠ, κατά τις διάφορες φάσεις του προτεινόμενου έργου:

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

i. Επιπτώσεις στο έδαφος

Το έδαφος εκτιμήθηκε ότι δύναται να επηρεαστεί από την προτεινόμενη εκρίζωση δέντρων και βλάστησης, την σφράγιση εδάφους, τις χωματουργικές εργασίες, την διακίνηση βαρέων οχημάτων στο εργοτάξιο και από πιθανά περιστατικά διαρροής υλικών.

ii. Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους

Οι υδάτινοι πόροι και τα υδατικά στοιχεία της περιοχής εκτιμήθηκε ότι δύναται να επηρεαστούν από τυχόν μη ορθή διαχείριση αποβλήτων, πιθανά περιστατικά διαρροής υλικών (όπως καυσίμων και μηχανελαίων) και από τις χωματουργικές εργασίες που θα εκτελεσθούν στα πλαίσια του έργου.

iii. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι κύριες δυνητικές επιπτώσεις που αναγνωρίστηκαν αναφορικά με τον επηρεασμό της ποιότητας της ατμόσφαιρας αφορούν την εκπομπή σκόνης και καυσαερίων από τη διακίνηση βαρέων οχημάτων στο εργοτάξιο.

iv. Επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα/ορνιθοπανίδα

Η βιοποικιλότητα του χώρου ανάπτυξης και της άμεσα περιβάλλουσας περιοχής του προτεινόμενου έργου δύναται να επηρεαστεί από την αφαίρεση δέντρων και βλάστησης από τον χώρο ανάπτυξης, την εκπομπή σκόνης που μπορεί να κατακαθίσει σε είδη χλωρίδας αλλά και να επηρεάσει την πτηνοπανίδα της περιοχής και την παραγωγή θορύβου και δονήσεων που πιθανώς να επηρεάσει την πτηνοπανίδα της περιοχής.

v. Επιπτώσεις στο ακουστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Το ακουστικό περιβάλλον της περιοχής αναμένεται να επηρεαστεί από το θόρυβο και δονήσεις που εκτιμάται ότι θα παράγονται κατά την εκτέλεση χωματουργικών εργασιών, τη διακίνηση βαρέων οχημάτων και την κατασκευή του προτεινόμενου έργου.

vi. Επιπτώσεις στην αισθητική της περιοχής/στο φυσικό τοπίο

Οι εκτιμώμενες επιπτώσεις ως προς την αισθητική του τοπίου της επιτροπής αφορούν κυρίως την δημιουργία, εγκατάσταση και λειτουργία του εργοταξίου για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

i. Επιπτώσεις στο έδαφος

Σχετικές επιπτώσεις δύναται να προκύψουν από τη σφράγιση εδάφους, τον καθαρισμό και την απομάκρυνση της βλάστησης, τον καθαρισμό των φωτοβολταϊκών πλαισίων και σε περιπτώσεις μη ορθολογικής διαχείρισης των επιφανειακών απορροών όμβριων υδάτων.

ii. Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους

Οι υδάτινοι πόροι και τα υδατικά στοιχεία της περιοχής εκτιμήθηκε ότι δύναται να επηρεαστούν από τις εργασίες συντήρησης του έργου και από τυχόν μη ορθολογική διαχείριση των επιφανειακών απορροών όμβριων υδάτων.

iii. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Σχετικές αρνητικές επιπτώσεις δύναται να προκύψουν από τη διακίνηση οχημάτων για σκοπούς συντήρησης του έργου, ενώ θετικές επιπτώσεις εκτιμάται ότι θα προκύψουν λόγω μείωσης της εκπομπής αέριων ρύπων στην ατμόσφαιρα ως αποτέλεσμα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

iv. Επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα/ορνιθοπανίδα

Η βιοποικιλότητα του χώρου ανάπτυξης και της άμεσα περιβάλλουσας περιοχής του προτεινόμενου έργου δύναται να επηρεαστεί κυρίως από την αφαίρεση βλάστησης (στα πλαίσια συντήρησης του προτεινόμενου έργου), την αλλαγή χρήσης γης και τα πιθανά περιστατικά σύγκρουσης πτηνών με την επιφάνεια των φωτοβολταϊκών πλαισίων που θα εγκατασταθούν (φαινόμενο λίμνης).

v. Επιπτώσεις στο ακουστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Σχετικές, περιορισμένες, επιπτώσεις δύναται να προκύψουν από τη λειτουργία του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού που θα εγκατασταθεί στο έργο και από την προσέλευση οχημάτων για σκοπούς συντήρησης του.

vi. Επιπτώσεις στην αισθητική της περιοχής/στο φυσικό τοπίο

Η αισθητική της περιοχής του προτεινόμενου έργου εκτιμάται ότι θα επηρεαστεί λόγω της οπτικής όχλησης που θα προκληθεί από το προτεινόμενο έργο, της αλλαγής χρήσης γης και της αφαίρεσης δέντρων και βλάστησης.

3.3. Επιπτώσεις κατά τη φάση αποξήλωσης του έργου

Οι δυνητικές επιπτώσεις κατά την αποξήλωση του έργου, μετά το πέρας του κύκλου ζωής του αφορούν κυρίως την λειτουργία εργοταξίου για τις εργασίες αποξήλωσης και απομάκρυνσης των εγκαταστάσεων, τις εργασίες κατεδάφισης και απομάκρυνσης στοιχείων που θα δομηθούν από μπετόν, και την διαμόρφωση του χώρου στα πλαίσια αποκατάστασης του χώρου ανάπτυξης.

Για όλες τις πιο πάνω δυνητικές επιπτώσεις προτάθηκαν σχετικά μέτρα μετριασμού με σκοπό να αποφευχθούν, περιοριστούν ή/και να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις που αναγνωρίστηκαν. Σημειώνεται ότι για τις πλείστες από τις επιπτώσεις που αναφέρονται πιο πάνω, ο βαθμός επηρεασμού κρίθηκε, στην ΜΕΕΠ, ως χαμηλός ή/και αμελητέος, ιδιαίτερα μετά από την εφαρμογή των μέτρων που προτάθηκαν.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Πιο κάτω αναφέρονται, περιληπτικά, μερικά από τα κύρια μέτρα που προτείνονται στην ΜΕΕΠ για αντιμετώπιση των δυνητικών επιπτώσεων που εντοπίστηκαν για την κάθε φάση του προτεινόμενου έργου:

4.1. Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατά την κατασκευή του έργου

- i. Ετοιμασία και εφαρμογή Σχεδίου Διαχείρισης Εργοταξίου
- ii. Ετοιμασία και εφαρμογή Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων
- iii. Σχεδιασμός και εφαρμογή κατάλληλου Σχεδίου Πρόληψης και Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Περιστατικών
- iv. Ετοιμασία και εφαρμογή Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης
- v. Εφαρμογή μέτρων για την αποτροπή ρύπανσης του εδάφους
- vi. Περιορισμός της σφράγισης του εδάφους στην ελάχιστη δυνατή έκταση
- vii. Να γίνεται τακτική συντήρηση όλου του μηχανολογικού εξοπλισμού και των συστημάτων ελέγχου, σύμφωνα με τις υποδείξεις του κατασκευαστή
- viii. Να εφαρμόζονται πρακτικές περιορισμού της εκπομπής σκόνης στην ατμόσφαιρα
- ix. Να εφαρμόζονται ορθολογικές πρακτικές χειρισμού και λειτουργίας μηχανημάτων, εξοπλισμού και οχημάτων
- x. Οι κατασκευαστικές εργασίες να περιοριστούν αυστηρά εντός των ορίων του εργοταξίου
- xi. Να τοποθετηθεί ικανοποιητική περίφραξη ώστε να ελαχιστοποιηθεί η οπτική επαφή με το χώρο του εργοταξίου
- xii. Να εφαρμόζονται ορθολογικές πρακτικές περιορισμού της παραγωγής θορύβου και δονήσεων
- xiii. Πραγματοποίηση μετρήσεων παρακολούθησης του περιβαλλοντικού θορύβου, αν κριθεί αναγκαίο
- xiv. Διατήρηση προγράμματος εκτέλεσης κατασκευαστικών εργασιών κατά τις τυπικές ώρες και μέρες εργασίας
- xv. Ετοιμασία και εφαρμογή σχετικού Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας
- xvi. Ενημέρωση και εκπαίδευση προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και υγείας

4.2. Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατά την λειτουργία του έργου

- i. Να ετοιμαστεί και να εφαρμοσθεί Σχέδιο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Έκτακτων Περιστατικών, το οποίο να περιλαμβάνει το περιστατικό πυρκαγιάς
- ii. Ετοιμασία και εφαρμογή Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης
- iii. Να γίνει δεντροφύτευση περιμετρικά του φωτοβολταϊκού πάρκου για την αισθητική ενσωμάτωση του έργου και την προσέλκυση πανίδας

- iv. Να γίνεται καταγραφή τυχόν θανάτων πτηνών και άλλων ειδών κατά τη λειτουργία του έργου και αν διαπιστωθεί πρόβλημα να αξιολογηθούν πιθανές λύσεις σε συνεννόηση με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας
- v. Ετοιμασία και εφαρμογή σχετικού Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας
- vi. Ενημέρωση και εκπαίδευση προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και υγείας

4.3. Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατά την αποξήλωση του έργου

- i. Εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας
- ii. Εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- iii. Εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Για το προτεινόμενο έργο δεν κρίθηκε αναγκαία η εκπόνηση σχετικής Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, λόγω της χωροθέτησής του.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, τα συμπληρωματικά στοιχεία, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής και άλλων εμπλεκόμενων Τμημάτων και Φορέων, και την επιτόπια επίσκεψη που εκτελέστηκε. Επίσης, λήφθηκε υπόψη η Γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής, με ημερομηνία 21.02.2022, για την Στρατηγική Μελέτη Επιπτώσεων στο Περιβάλλον σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που αξιοποιούν ΑΠΕ στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής, κατά την οποία η αξιολόγηση της προτεινόμενης ανάπτυξης γίνεται κατά περίπτωση, λόγω εγγύτητας με αυτοκινητόδρομο. Μετά από αξιολόγηση των πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους όρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται, και με την προϋπόθεση να τηρούνται οι προδιαγραφές λειτουργίας του κατασκευαστή, όπως και να γίνεται λεπτομερής και συνεχής έλεγχος του έργου, σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Αλέξανδρος Κονναρής

για Αν. Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.187

12 Φεβρουαρίου 2024

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 1.27 ΜW ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ»

ΑΡ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ: ΛΕΥ/00181/2023

Στα πλαίσια της αξιολόγησης του έργου και της Μελέτης του, οι απόψεις των Τμημάτων / Υπηρεσιών / Φορέων που απαρτίζουν την Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Επιτροπής,

Αξίζει να αναφερθεί ότι το Τμήμα Γεωργίας εξέφρασε τις απόψεις του γραπτώς, μέσω επιστολής με ημερομηνία 21 Δεκεμβρίου 2022, στα πλαίσια των διαβουλεύσεων που έγιναν από τους μελετητές του έργου. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι τα υπό μελέτη τεμάχια χαρακτηρίζονται ως μέτριας γονιμότητας και καλλιεργούνται με σιτηρά. Επίσης αναφέρει ότι το Τμήμα Γεωργίας φέρει ένταση στο προτεινόμενο έργο, καθώς η ευρύτερη περιοχή αποτελεί ενιαία, συμπαγή έκταση η οποία αξιοποιείται για γεωργικούς σκοπούς.

Επίσης, στα πλαίσια της διαβούλευσης που έγινε για το έργο και την Μελέτη του, δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό εντός του προκαθορισμένου διαστήματος τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

**ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2024**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΜΕΕΠ για την κατασκευή και λειτουργία Φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 1,27MW, ιδιοκτησία της εταιρείας Rangy Trading Ltd, στην κοινότητα Σιας, της επαρχίας Λευκωσίας

Αρ. Πολεοδομικής Αίτησης: ΛΕΥ/00181/2023

ΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου, χωρίς την υποχρέωση για οποιαδήποτε αποζημίωση από την Κυπριακή Δημοκρατία.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή ενδέχεται να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου του 2002, και των τροποποιήσεών του, εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
6. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
7. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής να και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
8. Απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
9. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει το Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή αμέλειας.

10. Να ετοιμαστεί κατάλληλο πρόγραμμα για σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων της παρούσας Γνωμοδότησης κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του έργου.
11. Σε περίπτωση ουσιώδους επέκτασης ή τροποποίησης του έργου, ο κύριος του έργου θα πρέπει να διαβουλευτεί με το Τμήμα Περιβάλλοντος, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο οι τροποποιήσεις εμπίπτουν στους περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμους του 2018 έως 2023.
12. Πριν την έκδοση Άδειας Οικοδομής, και εφόσον αποφασισθεί η τελική όδευση της γραμμής / δικτύου σύνδεσης του προτεινόμενου έργου με το δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, να υποβληθεί ο προτεινόμενος σχεδιασμός στην Περιβαλλοντική Αρχή για απόψεις / επιπρόσθετους όρους. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Ο εργολάβος που θα αναλάβει το έργο να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ [Κανονισμός 7, Παράγραφος (2α και 2β)], ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ), που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων 2011-2022 και Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων τους.
2. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 [185(I)/2011]) και τον εκάστοτε τροποποιήσεων του, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.
3. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν.
4. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την εργοταξία που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
5. Οι ποσότητες μπαζών / υλικών εκσκαφής που θα προκύψουν από το έργο να γίνει προσπάθεια να επαναχρησιμοποιηθούν για επιχωματώσεις στο έργο στο μέγιστο δυνατό βαθμό και να καταβληθεί προσπάθεια επίτευξης μηδενικού χωματουργικού ισοζυγίου κατά τη διάρκεια των χωματουργικών εργασιών της φάσης κατασκευής του έργου. Τυχόν περίσσεια μπαζών που πιθανόν να προκύψει να τύχει διαχείρισης με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.

6. Οι εργασίες και η αποθήκευση υλικών να περιορίζονται αποκλειστικά εντός των τεμαχίων χωροθέτησης του έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
7. Να γίνει κατάλληλη διευθέτηση των χώρων αποθήκευσης αδρανών υλικών σε θέσεις όπου δεν θα επηρεάζουν αρνητικά την επιφανειακή απορροή και τη βλάστηση, εντός ης περιμετρικής περιφράξης. Στους χώρους αποθήκευσης αδρανών να χρησιμοποιούνται μέσα όπως προστατευτικές τάφρους ή άλλα ώστε να αποφεύγεται η διασπορά στερεών σωματιδίων.
8. Το εργοτάξιο να περιφραχθεί με κατάλληλη περίφραξη, η οποία να είναι φιλική προς το περιβάλλον. Η περίφραξη να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν και να επιτρέπει στην πανίδα της περιοχής να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
9. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
10. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που θα εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.
11. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας τόσο για την προστασία των εργαζομένων, όσο και του κοινού (π.χ. σήμανση, κιγκλιδώματα εκατέρωθεν των εκσκαφών, κλπ.).
12. Όλα τα οικοδομικά υλικά να αποθηκεύονται σε περιφραγμένο χώρο, η δε έκταση που θα χρησιμοποιηθεί, να καθαρισθεί μετά το πέρας των εργασιών και, αν είναι δυνατό, να επαναφερθεί στην αρχική της κατάσταση.
13. Στους χώρους του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
14. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία.
15. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.

16. Να χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής. Να μην γίνει καμία αναβάθμιση του οδικού δικτύου (π.χ. ασφαλτόστρωση ή διαπλάτυνση).
17. Όλα τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της διαμόρφωσης του χώρου του έργου να συντηρούνται ορθά, σε τακτικά χρονικά διαστήματα και να μην παρουσιάζουν οποιοσδήποτε διαρροές καυσίμων, μηχανέλαιων.
18. Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων να προσαρμόζεται στο ανάγλυφο της περιοχής.
19. Να γίνει προσπάθεια να διατηρηθούν όσο το δυνατό περισσότερα από τα δέντρα που εντοπίζονται εντός του χώρου ανάπτυξης. Εάν δεν καταστεί δυνατό να διατηρηθούν όλα τα υφιστάμενα δέντρα, η προτεινόμενη μεταφύτευση των δέντρων ελιάς να γίνει στο βόρειο άκρο του χώρου ανάπτυξης.
20. Η εκρίζωση, αφαίρεση ή μεταφύτευση δέντρων, να γίνει μόνο μετά από έγκριση του Τμήματος Δασών.
21. Να γίνει φύτευση περιμετρικά του χώρου του έργου, καθ' όλο το μήκος του χώρου που θα περιφραχθεί, με τοπικά δέντρα ή/και θάμνους, με την καθοδήγηση του Τμήματος Δασών. Το ύψος των φυτών να μην εμποδίζει την απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων. Στην τοπιοτέχνηση του χώρου να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη. Κατά μήκος της περίφραξης στο βόρειο άκρο του χώρου ανάπτυξης μπορούν να φυτευθούν και ψηλά δέντρα, εφόσον δεν θα επηρεάζεται η απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
22. Να μην γίνεται χρήση οποιονδήποτε εντομοκτόνων ή παρασιτοκτόνων στην περιοχή όπου θα εγκατασταθεί το έργο ή στην ευρύτερη περιοχή. **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**
23. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
24. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:
 - i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
 - ii. Να καταρτιστεί κατάλληλο σχέδιο δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
 - iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (~10 km/h) στους χωμάτινους δρόμους.
 - iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από/προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
 - v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.

- vi. Όταν απαιτείται, να γίνεται διαβροχή των χώρων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή έκλυσης/εκπομπής σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
 - vii. Οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρημένων με αιωρούμενα σωματίδια.
 - viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν των αποθέσεων/αποσπάσεων υλικών σε/από σωρούς και η εναπόθεση/απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
 - ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.
 - x. Οι εξαμίσεις όλων των μηχανημάτων να είναι στραμμένες μακριά από το έδαφος
25. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:
- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου.
 - ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου.
 - iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών.
 - iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπτεσμάτων, όπου είναι εφικτό.
 - v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας και όχι Σαββάτο και Κυριακή ή αργίες, για αποφυγή πρόκλησης όχλησης.
 - vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται, κατά το δυνατόν, η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
 - vii. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό λιγότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.
26. Οι ρύποι που θα εκπέμπονται από τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν στο στάδιο της κατασκευής, να μην υπερβαίνουν τα όρια τα οποία προβλέπει ο περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα Νόμος του 2010, και οι τροποποιήσεις του.
27. Το επιφανειακό έδαφος θα πρέπει να διατηρηθεί και να παραμείνει ασφράγιστο και ασυμπίεστο ώστε να διατηρείται η φυσική χαμηλή βλάστηση και να προστατεύεται το έδαφος από διάβρωση καθώς και για να μπορεί να απορροφά τα όμβρια ύδατα ώστε να μην αυξηθεί ο κίνδυνος πλημμύρας στην περιοχή. **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**
28. Ο Κύριος του Έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων και γενικά να μεριμνήσει για την καθαριότητα του.
29. Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαιοτήτων στη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών του έργου, αυτές να διακοπούν άμεσα και να ειδοποιηθεί το Τμήμα Αρχαιοτήτων για να προβεί στη δέουσα αρχαιολογική έρευνα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Αρχαιοτήτων Νόμου (ΚΕΦ.31). **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Η πρόσβαση προς το έργο να γίνεται μόνο μέσω του υφιστάμενου εγγεγραμμένου δρόμου.
2. Να τοποθετηθεί κατάλληλη σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαρίζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν.
3. Εάν εγκατασταθεί εξωτερικός φωτισμός, να σχεδιαστεί με τρόπο που να αποφεύγονται οι αντανάκλασεις και οι οχλήσεις σε γειτονικές ιδιοκτησίες και η διάχυση φωτός προς τα πάνω. Επίσης, να μην χρησιμοποιείται φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες εκτός σε έκτακτες περιπτώσεις. **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**
4. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που δύναται να επηρεάσουν το ανθρωπογενές και το φυσικό περιβάλλον.
5. Να διενεργείται καθάρισμα των αγριόχορτων και απομάκρυνση τους από τον Μάιο μέχρι τον Ιούνιο.
6. Για την καταπολέμηση των αγριόχορτων να προτιμούνται μηχανικά μέσα. Σε περίπτωση όπου αυτό δεν είναι εφικτό, η όποια χρήση σκευασμάτων ζιζανιοκτόνων να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, και των τροποποιήσεών του, καθώς και με Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018). **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**
7. Για οποιαδήποτε απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022.
8. Να αποφεύγεται η χρήση χημικών καθαριστικών για τα πλαίσια.
9. Να ελέγχεται τακτικά η καλή λειτουργική κατάσταση του έργου. Ο κύριος του έργου να επιλαμβάνεται άμεσα των όποιων βλαβών, ιδιαίτερα όταν προκύπτει ρύπανση του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτές να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος.
10. Ο κύριος του έργου είναι υπεύθυνος για την ετοιμασία και εφαρμογή Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης, όπως αυτό προτείνεται στην ΜΕΕΠ που αξιολογήθηκε.
11. Πριν από την εκτέλεση εργασιών συντήρησης του έργου, να προηγείται έλεγχος στον εξοπλισμό του για τυχόν ύπαρξη φωλιών ειδών πανίδας, έτσι ώστε να αποφεύγεται η καταστροφή τους.
12. Η συντήρηση των πλαισίων να γίνεται πριν ή μετά της περιόδου φωλεοποίησης ειδών πτηνοπανίδας (Μάρτιος- Ιούνιος) για την ελαχιστοποίηση της ενόχλησης που δύναται να προκληθεί. **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΞΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
2. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:
 - i. Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον.
 - ii. Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό να επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
3. Στο πλαίσιο αποκατάστασης του χώρου, να γίνει προσπάθεια για επαναφορά και βελτίωση της γόνιμότητας του εδάφους χρησιμοποιώντας φυτοτεχνικές αποκαταστάσεις, σε συνεννόηση με το Τμήμα Γεωργίας
4. Να διασφαλιστεί ότι οι εργασίες αποξήλωσης θα περιοριστούν στον χώρο του έργου, χωρίς να γίνει καμία επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
5. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, όπως αυτοί τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Φεβρουάριος 2024